

PISA 2022 SONUÇLARI

- PISA 2022 uygulaması 37'si OECD üyesi olmak üzere toplam 81 ülkenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. OECD tarafından 2000'den bu yana uygulanan test, 15 yaşındaki öğrencilerin matematik, okuma ve fen alanlarındaki becerilerini ölçmektedir.
- OECD, 37 üye ülke ve 44 ortak ülke kapsamında düzenlenen PISA testine ilişkin sonuç raporunu yayımladı. Sonuçlar, Covid-19 pandemisinde dünya genelinde eğitim alanında genel bir gerileme olduğunu ortaya koydu.
- Rapora göre, Almanya, Hollanda ve İzlanda'da, 2018'te yapılan teste kıyasla, matematikte yaklaşık 25 puanlık bir düşüş görülürken, dünya genelinde ise 15 puanlık bir düşüş kaydedildi. Matematik alanında 69 puanla en büyük düşüşü gösteren Arnavutluk'u, 39 puanla Ürdün'ün takip etti. Okuma konusunda ise dünya genelinde ortalama 10 puanlık düşüş görüldü.

Türkiye;

- **Okuma Becerilerinde; 456 puanla 37 OECD ülkesi arasında 30. sırada,**
- **Matematik alanında; 453 puanla 37 OECD ülkesi arasında ise 32. sırada,**
- **Fen alanında; 476 puanla 37 OECD ülkesi arasında ise 29. sırada yer aldı.**
- **PISA 2022'de tüm alanlarda birinci Singapur oldu.**

Fen alanında, PISA'ya katılan 81 ülke içerisinde Singapur 561 ortalama puanla 1 inci, Türkiye 476 puanla 34 üncü oldu. Fen alanında tüm ülkelerin ortalaması 447, OECD ortalaması ise 485 oldu.

Matematik alanında, PISA'ya katılan 81 ülke içerisinde Singapur 575 puanla 1'inci, Türkiye 453 puanla 39 uncu oldu. Matematik alanında tüm ülkelerin ortalaması 438, OECD ortalaması ise 472 olarak gerçekleşti.

Okuma Becerileri alanında, PISA'ya katılan 81 ülke içerisinde Singapur 543 puanla 1 inci, Türkiye 456 puanla 36 ncı oldu. Okuma Becerileri alanında tüm ülkelerin ortalaması 435, OECD ortalaması ise 476 olarak gerçekleşti.

PISA 2015-2022 SONUÇLARI

Ders Alanları	2015		2018		2022	
	Katılan Ülke Sayısı	Türkiye Sıralama	Katılan Ülke Sayısı	Türkiye Sıralama	Katılan Ülke Sayısı	Türkiye Sıralama
Okuma Becerileri	72	50	79	40	81	36
Matematik	72	50	79	42	81	39
Fen	72	54	79	39	81	34

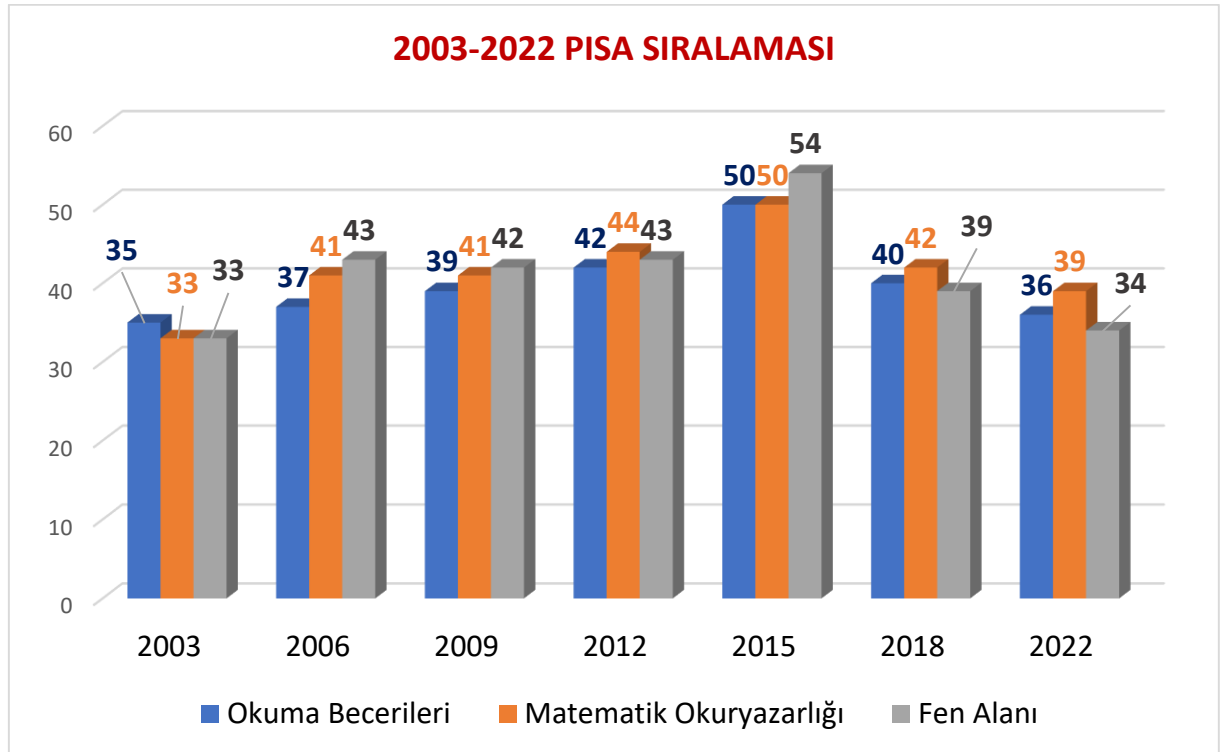
PISA 2022 uygulaması, bugüne kadar katılımın en yüksek olduğu PISA döngüsü olmuştur. Sınava toplamda 81 ülkeden yarım milyondan fazla öğrenci girmiştir.

PISA 2022'ye katılan 81 ülkenin okuma becerileri alanındaki ortalama puanları 329 ila 543 arasındadır. Katılımcı 81 ülkenin okuma becerileri alanındaki ortalama puanının 435, OECD ülkelerinin bu alandaki ortalama puanının ise 476 olduğu belirlenmiştir. Okuma becerileri alanında en yüksek performans gösteren ilk beş ülke sırasıyla Singapur, İrlanda, Japonya, Güney Kore ve Tayvan'dır (Çin). En düşük performans gösteren beş ülke ise sırasıyla Kamboçya, Özbekistan, Fas, Ürdün ve Kosova'dır.

PISA 2022'ye katılan 81 ülkenin matematik alanındaki ortalama puanları 336 ila 575 arasındadır. Katılımcı 81 ülkenin matematik alanındaki ortalama puanı 438'dir. 37 OECD ülkesinin matematik alanındaki ortalama puanı ise 472'dir. Matematik alanında en yüksek performansı gösteren ilk beş ülke Singapur, Makao (Çin), Tayvan (Çin), Hong Kong (Çin) ve Japonya'dır. En düşük performans gösteren beş ülke ise Kamboçya, Paraguay, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador ve Guatemala'dır.

PISA 2022 uygulanmasına katılan 81 ülkenin fen alanındaki ortalama puanları 347 ila 561 puan arasındadır. Uygulamaya katılan tüm ülkelerin fen alanındaki ortalama puanı 447, OECD ülkelerinin fen alanındaki ortalama puanı ise 485'tir. PISA 2022'ye katılan tüm ülkeler arasında fen alanında ortalama puanı en yüksek olan ilk beş ülke sırasıyla Singapur, Japonya, Makao (Çin), Tayvan (Çin) ve Güney Kore'dir. Bu alanda ortalama puanı en düşük olan ülkeler ise Dominik Cumhuriyeti, Kosova, Filipinler, Özbekistan ve Kamboçya'dır.

Grafik: 2003-2022 PISA'ya katılan tüm ülkeler içinde Türkiye'nin sıralaması.

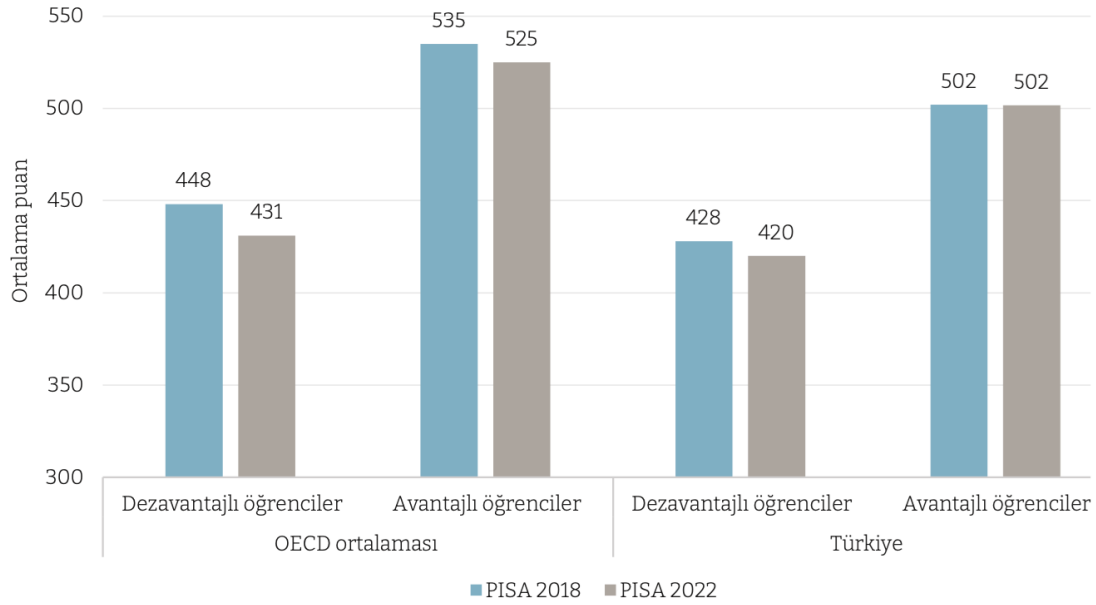
- Türkiye Okuma Becerilerinde 2003 yılında 35'inci iken 2022 yılında 36'ncı, Matematik Becerilerinde 2003 yılında 33'üncü iken 2022 yılında 39'uncu, Fen Becerilerinde ise

2003 yılında 33'üncü iken 2022 yılında 34'üncü olmuştur.¹ PISA uygulamasının gerçek değerlendirmesi tüm ülkeler arasındaki sıralamadır. Türkiye'de 20 kurucu OECD ülkesi arasındadır. OECD'nin şu anda toplam 38 üyesi vardır.

- OECD raporunda belirtilen kısa dönemli performans değerlendirmesinde 2018 yılına göre; Türkiye Matematikte aynı seviyede kalırken, Okuma Becerilerinde 10 puan geriye gitmiş, Fen Becerilerinde ise 8 puan ileri gitmiştir.
- Tüm dünyada öğrencilerin performansı 2018'e kıyasla okumada 10 puan, matematikte neredeyse 15 puan düşmüştür.
- 2022 değerlendirmesinde OECD genelinde öğrencilerin seviyelerinde benzeri görülmemiş bir düşüş görülmüştür.
- Türkiye'de öğrencilerin %61'i matematikte en az "Düzy 2" yeterliliğine ulaşmıştır; bu, OECD ülkeleri ortalamasının (%69) önemli ölçüde daha gerisindedir.
- Türkiye'de öğrencilerin %33'ü (en yüksek) sosyo-ekonomik ölçeğin en alt uluslararası beşte birlik diliminde yer aldı; bu da onların 2022'de PISA sınavına giren en dezavantajlı öğrenciler arasında yer aldığı anlamına geliyor. Matematikteki ortalama puanları 424 puan oldu. Puanlar, benzer sosyo-ekonomik geçmişe sahip öğrenciler için en yüksek oranlardan birisi oldu.
- Oğlanlar ve kızlar matematikte benzer düzeyde performans sergilerken, Türkiye'de kızlar okumada oğlanları 25 puan farkla geride bıraktı."
- Türkiye'de öğrencilerin %61'i okul binalarının COVID-19 nedeniyle üç aydan fazla süre kapalı olduğunu belirtirken, OECD ülkeleri genelinde ise benzer uzunlukta kapalılık yaşandığını belirten öğrencilerin ortalaması %51' oldu. Türkiye'de okullar OECD ülkelerine kıyasla çok daha uzun süre kapalı kalmıştır.
- Araştırmada Türkiye'de yaklaşık her on öğrenciden üçü okulda kendini yalnız, dışlanmış gibi ve okula ait değilmiş gibi hissettiğini bildirdiği tespit edildi.
- Her on öğrenciden yedisi ise kendisini okula ait hissettiğini, diğer öğrenciler tarafından sevildiğini ve diğer öğrencilerle kolaylıkla arkadaşlık kurduğunu belirtti.
- Okulların ne kadar kapalı kaldıkları bu test sonuçları ile direkt ilişkili olmasına rağmen her ülkede kapanma sürelerinin ne kadar olduğu çeşitli ölçütlerle ele alınmalıdır. Covid döneminde Bakanlık harcamaları da dahil edilerek, pandeminin eğitim ile ilişkisi bilimsel veriyi esas alan metotlar ile araştırılmalıdır. Bu rapor tek başına farklı ülkelerde pandemi dönemindeki koşullara dair bilgi vermemektedir. Dolayısıyla genel hatları ile pandemi döneminden sonra eğitimde bir gerileme olduğu gözükse bile, kapsamlı ve tafsilatlı bir değerlendirme yapma imkânı olmamaktadır.

¹ <https://fs.hacettepe.edu.tr/egitim/Raporlar/pisaveturkiye.pdf>

Tablo 1: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı 2022 PISA Türkiye Raporu'ndan alınmıştır

Eğitim materyali eksikliği endeksinde, “okul müdürlerinin okulda eğitim öğretimi engelleyen potansiyel faktörlere ilişkin düşüncelerini ölçmek için PISA 2022 okul anketinde okul müdürlerine eğitim materyali eksikliği ve yetersiz/düşük kaliteli eğitim materyali, fiziksel altyapı eksikliği ve yetersiz/düşük kaliteli fiziksel altyapıya ilişkin görüşleri sorulmuştur. Müdürlerden “hiçbir zaman”, “çok az”, “biraz” veya “çok fazla” ifadelerini içeren seçeneklerden birini seçmeleri istenmiştir.”² Ancak, Türkiye’de her alanda olduğu gibi, eğitim alanında müdürlere yönelik yapısal baskı unsurları gözetildiğinde, OECD ülkeleri için -0,17 ve Türkiye için -0,57 olarak hesaplanmış olan endeksin doğru ve bilimsel bir veri sağlamak konusunda şüphe yarattığı oldukça açıktır. Bu durum, OECD ülkelerine kıyasla Türkiye’de eğitim materyali ve fiziksel altyapı sorunlarının daha az oranda eğitimi engellediği anlamına geliyor olmasına rağmen, diğer yapısal baskı unsurlarını araştırmanın içerisine dahil edemediği için doğru veriye ulaşmanın zor olduğu bir durum söz konusudur.

Okul öncesi eğitime katılım yılı arttıkça OECD ülkeleri için matematik performansı anlamlı olarak artmaktadır. Okul öncesi eğitimdeki sorunların (ki Türkiye bu alanda OECD ülkeleri arasında neredeyse en geride) matematik alanındaki performans ile doğru orantılı pozitif ilişkisi açıkça görülüyor olmasına rağmen Milli Eğitim Bakanlığı Raporu’nda anlamsız bir mazeretlendirme yapılmakta; “Bu ilişkiyi deneysel olarak gözlemlemek oldukça zordur. Bunun nedeni öğretim programı, öğretmenlerin öğretim uygulamaları, öğrencilerin yetenekleri, öğrenme motivasyonları ve hatta ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri gibi bir dizi değişkenin öğrenme süresinin etkililiğini değiştirebilmesidir.” denmektedir. Bu gibi gerekçelendirmelerin Türkiye’nin başarısız olduğu alanlar için yapıldığı görülürken, başarılı olduğu alanlarda böyle bir gerekçelendirme yapılmadığı görülmektedir.

² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı 2022 PISA Türkiye Raporu, s.126.

2022 yılında Türkiye'deki öğrencilerin %70'i okulda kolayca arkadaş edindiğini (OECD ortalaması: %76), %69'u ise okula ait olduğunu hissettiğini (OECD ortalaması: %75) bildirdi. Bu arada, %28'i okulda yalnız hissettiğini, %26'sı ise okulda yabancı veya olayların dışında kaldığını ifade etti (OECD ortalaması: %16 ve %17). Türkiye'de 2018 yılına göre öğrencilerin okula aidiyet duygusu azaldı.

Türkiye'de öğrencilerin %18'i okula giderken kendilerini güvende hissetmediklerini bildirdi (OECD ortalaması: %8); Öğrencilerin %13'ü okuldaki sınıflarında kendilerini güvende hissetmediklerini bildirdi (OECD ortalaması: %7); Öğrencilerin %20'si okulun diğer yerlerinde (örneğin koridor, kafeterya, tuvalet) kendilerini güvende hissetmediklerini bildirdi (OECD ortalaması: %10). Buna göre, Türkiye'de öğrencilerin OECD ülkelerindeki öğrencilere kıyasla, okulda veya okul çevresinde kendi güvende hissetmediği anlaşılmaktadır.

Türkiye'de sosyo-ekonomik açıdan avantajlı öğrenciler (sosyo-ekonomik statü açısından en üstteki %25), dezavantajlı öğrencileri (en alttaki %25) matematikte 82 puan geride bıraktı. Bu veri eğitimdeki eşitsizliğin başarıyı etkilediğini ortaya koymaktadır.